

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., ve věci

navrhovatele: **Přípravný výbor pro konání místního referenda v obci Sudice**
zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem
sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava

proti
odpůrci: **Obec Sudice**
sídlem náměstí P. Arnošta Jureczky 13, 747 25 Sudice,

ve věci určení, že návrh na konání místního referenda ze dne 3. 11. 2021 nemá nedostatky,

takto:

I.

Návrh na konání místního referenda v obci Sudice, doručený obci Sudice dne 3. 11. 2021, **nemá** nedostatky.

II.

Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Návrhem, došlým soudu dne 12. 12. 2021, se navrhovatel domáhal určení bezvadnosti návrhu na konání místního referenda v obci Sudice ze dne 3. 11. 2021.
2. V návrhu uvedl, že jde již v pořadí o čtvrtý návrh na konání místního referenda o téže otázce. Předchozí návrh ze dne 17. 8. 2021 byl předmětem přezkumu Krajského soudu v Ostravě, který však návrh na vyslovení jeho bezvadnosti odmítl pro opožděnost; o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dosud nerozhodl, když věc je vedena pod sp. zn. Ars 3/2021. Z důvodu nejistoty, kdy Nejvyšší správní soud o věci rozhodne, podal navrhovatel nyní posuzovaný návrh na konání místního referenda, ve kterém odpůrce shledal vady a vyzval k jejich odstranění. Navrhovatel nesouhlasí s žádnou z výtek odpůrce k jeho návrhu a má za to, že návrh je bezvadný.
3. K výtce neuvedení nákladů spojených s realizací referenda navrhovatel zdůraznil, že nežádá, aby byl realizován jakýkoliv záměr, ani aby byly podnikány přímé akce, lze si proto jen těžko představit, jaké náklady by měl vyčíslovat. Odpůrce se obává možných nákladů vzniklých společnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje Iva Charvátová.

RenoProjekt, a.s. (dříve Max Bögl Ostwind CZ s. r. o.), které jsou však čistě spekulativní a nemají právní základ. Jejich vyčíslení tak není možné a jejich neuvedení není vadou návrhu. Navrhovatel nesouhlasí ani s výtkou, že některé oprávněné osoby na podpisový arch vlastní rukou nevypsaly všechny požadované údaje, tedy jméno, příjmení, datum narození a adresu, a k údajům pouze připojily svůj podpis. Požadavek, aby veškeré požadované údaje byly vypsány vlastnoručně oprávněnou osobou, nemá podle navrhovatele oporu v zákoně. Má rovněž za to, že vytčené chyby v podpisovém archu opravil řádně. Navrhovatel nesouhlasil ani s tím, že není možné využít podpisového archu k návrhu ze 7. 8. 2021, když jde o obsahově zcela totožný návrh, učiněný bez většího časového odstupu.

4. Odpůrce na návrhem nesouhlasil. Ohledně nákladů vzniklých realizací záměru poukázal na smlouvu o spolupráci, uzavřenou dne 5. 12. 2016 se společností Max Bögl Ostwind CZ s. r. o., která měla vyústit v realizaci stavby větrné elektrárny v katastru obce Sudice, kterou byla obec Sudice výslovně upozorněna na vysoké náklady spojené s přípravnou fází a samotnou realizací záměru. Zmaření těchto prací po více než pěti letech může vyvolat odpovědnost obce za škodu. Poukázal dále na ustanovení § 11 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu (dále jen „zákon o místním referendu“), podle kterého je obligatorní údaje povinna vypsát oprávněná osoba a nemůže tak učinit třetí osoba. Není podle odpůrce možné využít archů k předchozímu návrhu ze 17. 8. 2021, protože nyní jde o návrh nový.
5. Krajský soud z připojeného spisu zjistil, že navrhovatel návrhem z 3. 11. 2021 navrhl konání místního referenda k otázce „*Větrné elektrárny v katastru obce? Ano – Ne*“. K návrhu připojil podpisovou listinu a vše doručil téhož dne odpůrci, který reagoval dne 30. 11. 2021 výzvou k odstranění vad. Návrhu vytkl, že mu nejsou připojeny podpisové listiny s podpisy oprávněných osob, neboť podpisové archy se pojí k návrhu na konání místního referenda z 21. 7. 2021 resp. 17. 8. 2021. Další nedostatek shledal v tom, že v návrhu není uveden odhad nákladů spojených s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu. Nakonec vytknul, že v podpisových arších jsou u některých osob vyplněny údaje požadované v § 11 odst. 2 zákona o místním referendu neznámými osobami, nikoliv osobou, která připojila svůj podpis, a že „opravný“ podpisový arch nespĺňuje náležitosti opravy, neboť opravené údaje nejsou podepsány.
6. Nyní posuzovaný návrh byl podán počtvrté v pořadí. Předcházel mu návrh z 21. 7. 2021, téhož dne doručení odpůrci, obsahující stejnou otázku k referendu. Na tento reagoval odpůrce sdělením z 5. 8. 2021, ve kterém vytkl navrhovateli nesprávné údaje o stádiu přípravy projektu, s poukazem na uzavřenou smlouvu o spolupráci, ze které vyplývá, že příprava projektu s sebou nese vysoké náklady a obec s tím byla srozuměna, když podle odpůrce se jedná o náklady v odhadované výši 35 milionů Kč, které se mohou vyšplhat až na 100 milionů Kč. Dále požadoval odstranění nedostatků v podpisech na podpisových arších, jak byly na těchto vyznačeny. Navrhovatel reagoval tím, že dne 17. 8. 2021 doručil odpůrci podpisový arch opatřený dalším listem, tzv. opravným podpisovým archem, kterým reagoval na zjištěné nedostatky. Dne 31. 8. 2021 odpůrce vyzval navrhovatele k odstranění nedostatků návrhu. Navrhovatel s výtkami odpůrce nesouhlasil, a proto se u Krajského soudu v Ostravě domáhal vyslovení bezvadnosti návrhu na konání místního referenda, jeho návrh však krajský soud usnesením č. j. 21 A 1/2021-24 dne 23. 9. 2021 odmítl pro opožděnost. Proti usnesení podal navrhovatel kasační stížnost, která je u Nevyššího správního soudu vedena pod sp. zn. Ars 3/2021, a o které dosud nebylo rozhodnuto.
7. Podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu, *návrh přípravného výboru musí obsahovat odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu. Podle druhého odstavce, přílohu návrhu přípravného výboru, která je jeho součástí, tvoří podpisová listina (§ 11) s očíslovanými podpisovými archy.*

8. Podle § 11 odst. 2 zákona o místním referendu, *oprávněná osoba podporující konání místního referenda uvede na podpisovém archu své jméno, příjmení, datum narození, adresu a připojí vlastnoruční podpis.*
9. Navrhovatel nesouhlasí s výtkou týkající se neuvedení odhadu nákladů na realizaci rozhodnutí přijatého v místním referendu. Krajský soud zjistil, že v návrhu je k nákladům na realizaci referenda uvedeno následující: *„Otázka větrných turbín v Sudicích je ve stádiu záměru. Obava většiny zastupitelstva je vyvolána rámcovou Smlouvou o spolupráci. Ve fázi záměru nelze ze strany investora hovořit o vymáhání vzniklých nákladů, protože tyto jsou nejisté a nelze je vyčíslit. Pokud by investor přesto nějaké finanční požadavky v důsledku platného rozhodnutí v místním referendu měl, bude jejich existenci a výši řešit soud. Zda vznikne finanční zátěž pro obec v případě odmítnutí výstavby VTE nelze tedy zcela vyloučit. Pro případ soudně uložené povinnosti ubravit investorovi újmu, lze v budoucích rozpočtech obce vytvářet postupnou rezervu pro tento účel. Nesmí se zapomínat, že v případě realizace takové stavby by došlo ke snížení cen nemovití všech vlastníků v katastru obce Sudice a pravděpodobně i v přilehlých katastrech“.*
10. Jak vyplývá ze shora citovaného § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu, obligatorní náležitostí návrhu je uvedení odhadu nákladů spojených s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu. Mírou konkrétnosti a preciznosti požadovaného odhadu se zabývala judikatura správních soudů, která za podstatné považuje, zda nesprávnost uvedeného odhadu mohla zjevně vést k manipulaci s oprávněnými osobami ve prospěch konání místního referenda či ve prospěch konkrétního rozhodnutí o otázce v referendu položené (usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2012, č. j. 50 A 7/2012-64). *„Informace o nákladech spojených s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu mohou být důležité pro rozhodnutí oprávněných osob v referendu. Pokud jim bude známo, že náklady budou nepřiměřeně vysoké, mohou se rozhodnout záměr nepodpořit, ačkoliv s ním jinak souhlasí. Je nicméně třeba zdůraznit, že zákon požaduje uvést pouze odhad těchto nákladů. Nelze tedy požadovat, aby se jednalo o jejich přesné vyčíslení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. Ars 3/2012 – 27). Nelze ani požadovat, aby do tohoto odhadu byly zahrnovány náklady, které jsou nejednoznačné, nepřímé, hypotetické či podmíněné přistoupením dalších okolností nebo dokonce spekulativní, a o kterých přípravný výbor či zastupitelstvo na základě racionálních důvodů předpokládá, že nevzniknou. Je-li náležitostí návrhu na vyhlášení místního referenda, resp. usnesení o vyhlášení místního referenda odhad nákladů, nutno tuto náležitost interpretovat tak, že zákon vyžaduje přítomnost alespoň elementární úvahy na toto téma, což je předpokladem pro to, aby se její (ne)přesnost, (ne)úplnost či (ne)správnost mohla stát předmětem kampaně před hlasováním. To je účel této náležitosti. Soudní přezkum by se měl v prvé řadě omezit na formální ověření, že zde určitá úvaha a informace v tomto směru obsažena byla (pokud vůbec nějaké náklady v úvahu přichází – viz dále), a bylo tak o čem se v rámci kampani „spořít“, posouzení (ne)přesnosti, (ne)úplnosti či (ne)správnosti odhadu nákladů ze strany soudu by se mělo omezit jen na výjimečné případy zcela zjevné nedostatečnosti, záměrného neuvedení známých a zásadních nákladů či vadnosti informací s ohledem na konkrétní okolnosti, jak se píše v bodě **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** odůvodnění tohoto rozsudku“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. března 2016, č. j. Ars 4/2015-45).*
11. Navrhovatel uvedeným požadavkům shora citovaným podle názoru krajského soudu dostal. Navrhovatel totiž upozornil na to, že odpověď NE je spojena s možnými požadavky ze strany investora na náhradu případné škody z uzavřené smlouvy o spolupráci, a uvedl elementární úvahu na toto téma včetně návrhu, jak tyto potenciální nároky řešit. Jak krajský soud ověřil ve smlouvě o spolupráci, ze smlouvy samé nevyplývá přímý a jednoznačný závazek odpůrce k náhradě jakýchkoliv požadavků investora v případě, kdy nebude výstavba větrné elektrárny realizována, nebyla dohodnuta např. smluvní pokuta; nic takého odpůrce ani netvrdí a údaje o nákladech ve výši 35 mil. Kč až 100 mil. Kč, které zmínil ve vyjádření k předchozímu návrhu, ani rámcově neodůvodnil, a není tedy zřejmé, jak k nim dospěl. Bližší konkretizace potenciálních nákladů tak není možná. Za této situace nelze na navrhovatele klást vyšší požadavky, než že na existenci takových nákladů respondenty referenda upozorní, aby tuto skutečnost při svém rozhodnutí mohli vzít v potaz a jejich rozhodnutí nebylo nevědomostí o této potenciální hrozbě ovlivněno, což navrhovatel učinil. Krajský soud tedy uzavírá, že výtka ze strany odpůrce nebyl vznesena důvodně

a návrh netrpí absencí odhadu nákladů spojených s realizací rozhodnutí ve smyslu § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu.

12. Odpůrce vytkl navrhovateli, že návrhu nepřipojil podpisovou listinu, neboť připojené podpisové archy se vztahují k návrhu z 21. 7. 2021, ve spojení s doplněním ze 17. 8. 2021. Ani tuto výtku krajský soud neshledal důvodnou. Jak uzavřel již Krajský soud v Ústí nad Labem v usnesení z 8. 9. 2014, č. j. 40 A 7/2014 - 44, „pokud zůstává zachována totožnost otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu a totožnost přípravného výboru, který usiluje o podání návrhu na konání místního referenda, a nedošlo v mezidobí mezi prvním a opakovaným návrhem na konání místního referenda k podstatné změně relevantní právní úpravy (tedy právní úpravy regulující problematiku místního referenda či problematiku skutečnosti, které se týká navrhovaná otázka) ani skutečností relevantních pro položenou otázku, je možno archy obsahující podpisy oprávněných osob použít jako přílohu k návrhu na konání místního referenda i opakovaně (§ 10 odst. 2 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu)“. Krajský soud neshledal žádný důvod, proč se od přijatého závěru odchýlit. V nyní posuzované věci nedošlo k žádné změně ani v položené otázce, ani v přípravném výboru, ani v relevantní právní úpravě, ani ve skutečnostech významných pro položenou otázku, a odpůrce ani žádnou změnu ve výzvě k odstranění nedostatků netvrdí. Mezi předchozím návrhem z 21. 7. 2021 a nyníšším z 3. 11. 2021 není významná časová prodleva. Za této situace navrhovatel mohl použít podpisové archy, vztahující se k předchozímu návrhu, jako přílohu i nyní posuzovanému návrhu.
13. Poslední výtka se vztahovala k neodstraněným vadám u jednotlivých podpisů, způsobujících jejich neplatnost, a dále k tomu, že u některých podpisů byly údaje požadované v ustanovení § 11 odst. 2 zákona o místním referendu vypsány jinou osobou, než která k údajům připojila svůj podpis.
14. Krajský soud předesílá, že požadavky, které zákonodárce klade na údaje o osobách, které chtějí podpořit vyhlášení referenda, slouží tomu, aby tyto osoby byly ztotožnitelné a aby bylo zjištěné, zda tyto jsou oprávněnými osobami, vše za účelem zjištění, zda konání místního referenda má dostatečnou podporu. V žádném případě nemůže lpění na formálních požadavcích kladených na způsob uvádění požadovaných údajů vést k odrazování případných petentů od podpisu nebo k vytvoření jakési „brzdy“. Jak dovodila judikatura, „k možnosti kontroly konkrétních podpisů na podpisových arších je proto třeba přistupovat s respektem k uvedeným ústavním východiskům iniciace referenda a k účelu § 8 odst. 2 zákona o místním referendu, které stanoví minimální počet potřebných podpisů podporujících návrh přípravného výboru (demonstrace dostatečného zájmu občanů o předmět referenda, viz bod 38 tohoto rozsudku). Nejvyšší správní soud již v minulosti s odkazem na článek 22 Listiny dovodil, že „otázky přípustnosti konání a posuzování platnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu je třeba hodnotit nikoliv restriktivním, formalistickým způsobem, nýbrž způsobem, zohledňujícím skutečnost, že se jedná o jednu ze základních forem demokracie. Jinak řečeno, v pochybnostech by měly soudy rozhodovat ve prospěch konání místního referenda“ (citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. Ars 1/2012-26, bod 14). Podobně i ve zmiňovaném rozsudku č. Ars 2/2012-43, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 12. 2012, č. Ars 2/2012-63, bodu 35, Nejvyšší správní soud konstatoval: „Je [...] nutné, aby orgány při aplikaci a interpretaci zákona o místním referendu nepostupovaly příliš přísně, jinak by brozilo nebezpečí, že se zákon stane mrtvým právním předpisem, který znemožní místní referendum efektivně vyhlášovat a konat.“ Ostatně i doktrína uvádí, že „vzhledem k významu místního referenda a možnosti jeho soudní ochrany by neměl být návrh přípravného výboru posuzován restriktivně, ale v nejasnostech by se mělo postupovat ve prospěch možnosti místní referendum uskutečnit“ (Nabodil, T.; Říčka, T. Místní referendum v České republice: zákon o místním referendu s poznámkami. Praha: Linde, 2004, s. 38)“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. Ars 4/2014-99).
15. Co se týče formy uvedení povinných údajů o oprávněné osobě, z citovaného § 11 odst. 2 zákona o místním referendu vyplývá pouze požadavek na vlastnoruční podpis, nikoliv na to, aby podpisující osoby údaje vlastnoručně vypsaly. Již dne 31. 3. 2006 Krajský soud v Českých Budějovicích v usnesení č. j. 10 Ca 37/2006 - 19 uzavřel, že „na podpisové listině u oprávněné osoby podporující konání místního referenda musí být v souladu s § 11 zákona o místním referendu uvedeno jméno,

Shodu s prvopisem potvrzuje Iva Charvátová.

příjmení, datum narození, adresa, oprávněná osoba se musí pouze vlastnoručně podepsat“. Výklad přijatý odpůrcem, vyžadující po podpisujících, aby vlastnoručně vypsali veškeré údaje uvedené v § 11 odst. 2 zákona o místním referendu, nemá ani oporu v zákoně, ani v judikatuře správních soudů, a je v rozporu i s účelem tohoto ustanovení a představuje nedůvodný formalistický požadavek. Vyřadil – li odpůrce z podpisových archů ty podpisy, u kterých dovedl, že požadované údaje o oprávněných osobách připojujících podpis byly vypsány jinou osobou, než osobou podepisující, postupoval v rozporu s § 11 odst. 2 zákona o místním referendu, a takové podpisy je proto nutno považovat za platné.

16. Uvedený závěr se uplatní i při posouzení tzv. opravného podpisového archu. Krajský soud ověřil, že odpůrce vznesl k některým podpisům na podpisových arších výhrady tak, že je na jednotlivých arších ručně vyznačil. Navrhovatel vytčené nedostatky odstranil tím, že chybné údaje doplnil na podpisovém archu označeném za „opravný“, přičemž jednotlivé položky spojil odkazem na příslušný podpisový arch s konkrétním podpisem. K opraveným údajům již opravené osoby nepřipojily své podpisy.
17. Krajský soud má za to, že tento způsob opravy je v souladu s účelem, pro který jsou údaje o oprávněných osobách na podpisovém archu vyžadovány, neboť je tak umožněno ztotožnit osobu, která arch podepsala, a ověřit jak její existenci, tak to, zda je oprávněnou osobou. Zvolený způsob navíc odpovídá vzneseným výtkám, které nadto krajský soud považuje za ryze formální a platnost podpisu nezpůsobující, což ovšem s ohledem na absenci žalobní námitky v tomto směru dodává pouze *obiter dictum*. Konkrétně šlo o doplnění chybějících, zkomolených a nečitelných křestních jmen, zkomoleného příjmení a chybného data narození, když ostatní údaje o sporném petentovi zpochybněny nebyly (celkem 13 výtek, pouze jedna se týkala data narození). Podle názoru krajského soudu navrhovatel odstranil vytčené nedostatky, umožnil ověření, zda skutečně podpis učinila oprávněná osoba, a ani tato výtka tak není důvodná.
18. Vzhledem k tomu, že žádnou z výtek k návrhu krajský soud neshledal důvodnou, rozhodl podle § 91a odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) tak, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky.
19. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 11. ledna 2022

Mgr. Jiří Gottwald, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Iva Charvátová.